

zésére való tekintettel átdolgozott és bővített kiadás. *Ára 2 frt. Pest, kiadja Heckenast Gusztáv. 1869.*

E munka első kiadása még 1864. évben jelent meg. Azóta szerző meghalálozván, e második kiadás egy anonyim szakérő által rendeztetett.

A czimből is ki lehet venni, hogy a jelen mű nem tudományos fejtegetése a telekkönyvi és jelzálogi törvényeknek, hanem leginkább gyakorlati használatra van szánva Oly ügyvédek, kik a telekkönyvi törvény gyakorlati alkalmazásában kevésbé jártasak, továbbá falusi jegyzők és mindazon felek, kik telekkönyvi okiratait és kérvényeiket maguk kívánják szerkeszteni, világos utasítást találnak abban. Majd minden előfordulható esetre találtak irománypélda.

Miután Erdélyben a helyszínelés máris megkezdett, és nem sokára a kiigazítási és átkeblzési eljárás is meg fog indittatni, e második kiadás nemcsak Erdélyben behozandó telekkönyvekre vonatkozó előmunkálatok tárgyában kibocsájtott miniszteri rendelettel, de azonkívül a 7—21. §-okban a hirdetővényi felszólítások és az annak folytán követendő kiigazítási és átkeblzési eljárásra vonatkozó szabályokkal is bővített.

Azonkívül ezen második kiadás még a telekkönyvi hirdetővényi határidők összeállításával is pótolgatott, mely jegyzéknek gyakorlati haszna ott tűnik ki leginkább, hol valamely bejelentésnek joghatálya forog kérdésben, nevezetesen végrehajtási esetekben az új perrendtartás 472. és 473. §§-ai szerint. S. GY.

Gyilkossági eset.

(Folytatás.)

Az előadottak nyomán kísérsük már meg kinyomozni azon pszichológiai indokokat, melyek vádlottat a mérnöknek meggyilkolására bírhatták. A mint láttuk vádlott és a meggyilkolt között a legbizalmasabb baráti viszony létezett, mely a meggyilkoltat elég vigyázatlanul, igaz vagy koholt szerelmi kalandjainak vádlott előtti vallomásra birta, mely vallomás azonban forrása lett a később bekövetkezett szörnyű eseménynek. Mert ez időtől fogva vádlottnak addigi bizalma barátja és neje iránt ingadozóvá lett, abban a szerelemföltés kegyetlen fulánkja gyökeret nyert, nem nyugodván mindaddig, míg nejét a meggyilkoltalt tiltott szerelmének beismerésére birta. Igaz, hogy ezáltal vádlott boldogító hiedelmén alapult házassági szerencsését megsemmisítette, de ez a megingatott bizalomnak, a felkeltett szerelemföltésnek elmaradhatlan következménye vala; meg nem nyugodhatván mindaddig, míg az oly hosszú ideig élvezett házi boldogságát felduló valóságot meg nem tudta.

A szerelemföltéshez, a neje és barátja iránti bizalmábani megcsalásához járult még a saját életének fentartása iránti aggodalom, képessé tartván a mérnököt, ki testi szenvedélyének házi boldogságát oly könnyelműleg feláldozta, arra is, hogy élvezetesi vágyának akadálytalan kielégíthetése végett őt életétől is megfoszsa, nejenek így juthatván háborítlan birtokába. Ez aggodalom hozhatta vádlottat azon szerencsétlen gondolatra, hogy életének fentartása végett a mérnököt, mint az ő élete ellen törekedőt, megelőzőleg foszsa meg életétől. Azonban, hogy az elhatározás nem csekély küzdelem között támadt és erősödött meg vádlottban, gyanítható abból, hogy vádlott saját vallomása szerint hajlandó volt saját életének erőszakos módon véget vetni, minek indokát abban találhatni, miszerint vádlott mindég jó viseletű volt, és állásánál fogva ily borzasztó tettől mint pap is irtóztatott, és hogy a mérnök iránt érzett barátságos indulat is ellenezhette ennek meggyilkolását.

Ha e felett még tekintetbe vesszük azt, hogy vádlott neje a szerencsétlen éjelen bevallotta a mérnök iránti szerelmét, hihetővé válik a vádlottnak önmagát kivégezni akaró szándéka, hogy e szerint magát önként feláldozván, megszünjék akadály lenni a neje és mérnök közti szerelmi viszonyban, és legalább ez által gyermekeinek édes anyjukat tartsa meg. S majdnem valószínűvé válik a vádlott és neje közti az iránti egyesség, mely szerint a nő a mérnököt férje távollétében magához hívassa, ennek az iránti végszándékát kitudandó, vajjon a nőhöz igazán hű tudna és akarna-e maradni; és miután a mérnök

meg nem jelenése által, az ebbeli netalán táplált remény meghiúsult, támadhatott azon szükségesnek látszó határozat, hogy miután ő a vádlott és a mérnök egymásnak szerencsését gátolják, a mérnöknek neje iránti szerelmében és hűséges ragaszkodásában bizni nem lehet, veszszen el a mérnök inkább, és maradjon életben a vádlott, mint továbbá is ápolója, fentartója nejenek és családjának.

Hibás és veszélyes felfogás ugyan, de mégis olyan, hogy az emberi gyarló természetet tekintve, a bekövetkezett gyilkosságnak okát ilyképen adhatni. Ha mindezekhez hozzá vesszük még azt, hogy vádlott nő vádlottat a gyilkosságot közvetlenül megelőzőt időben, annak végbevitelére ingerelte; elegendőleg indokolva találandjuk a vádlott által véghezvitt rendkívüli tettet.

Vádlott nőt illetőleg cselekedetének indokolásánál következők figyelembe vehetők: Vádlott nőben a mérnökkel szövettség előtt egy hű nőt és gondos anyát látunk, kit a mérnök csábításával és különösen azon álnokul kigondolt állítással tántorított el férje iránti hűségétől, miszerint vádlott egy más nővel szerelmi viszonyban áll. Ez által felébreszté vádlott nőben a szerelemföltést; de még inkább számíthatott a mérnök arra, hogy ő gyengeségénél fogva hajlandó leendő a viszonságnak szabályát követni, mely szerint akként mérjük másoknak, mint azok mérnek mi nekünk.

Gonosz czélját el is érte a mérnök, és vádlott nőt házasságtörésre birta, ámbár mint az mondja, először mintegy erőszakolva, később azonban már önként cselekedve; minek okát úgy adhatni, hogy az első törvényáthágáskor a nőnél azt hátráltatták a természetes szemérem, az addig hű nőnek férje iránti köteleességérzete, a felfedezéstől, valamint attóli félelem, hogy a mérnök által könnyelműleg elhíresztelve, gyalázatba ne hozassék, és hogy meg ne lepettessék. A bűn ismétlésénél ez okok már mindig kevesebbé hatottak; új ingerül szolgálhatott az első és következő ballépésnek titokban maradása, és talán a szokatlan kéjérzet, mit vádlott nő a mérnökkel közösüléskor nagyobb mértékben élvezhetett.

Gondolhatni, mily nagy belküzdelemnek volt kitéve a vádlott nő akkor, midőn férje, a mérnök beszédje által felingerelt gyanutól ösztönözött, azt őszinte vallomásra és házasságtörésének beismerésére birta; mire őt, tettének megbánása mellett saját vallomása szerint férjének, az indulatok ostromlása által előidézett szánandó állapota és megfontolása ama veszélynek, mely őt a mérnöknek hárt nem ismerő kívánatai folytán fenyegette, indították. Ez okok, a mily mértékben szánalmat és részvétet támasztottak a férj irányában, oly mértékben gyűlölséget, megvetést gerjesztettek a mérnök ellen, mint a ki őt boldog házi életétől, belső nyugalmatól és tiszta lelkiismeretétől megfosztotta.

Vádlott nőről, mint olyan nőről, ki addig férje iránti hűségét szimplenül fentartotta, feltehetni, hogy nem csupán érzéki vágyainak kielégítése végett engedte magát a mérnök kéjeinek át, hanem ezt tette, mert annak irányában, mint ezt vallomásában is beismeri, szeretettel is viseltetett; a szeretetet pedig azzal nyerhette meg leginkább a mérnök, hogy egyrészt vádlott nő férjét elkövetett házasságtöréssel gyanúsította, másrészt pedig vádlott nőnek örök hűséget, szerelmet és házasságot, férjének kivégezésével is létesítendő ígért. Hogy pedig ezen ígéreteknek vádlott nő hitelt adjon, megkívántatott, miszerint ő a mérnököt oly becsületességű egyénnek ismerje, mint a ki szavainak teljes hitelt adhatni; ez ismét úgy volt csak lehetséges, hogy vádlott nő a mérnököt, különösen a nők irányában tiszta jellemű és erkölcsű egyénnek tekintette. E hiedelme azonban csak addig tarthatott, míg vádlott a mérnöknek saját vallomása szerinti szerelmi kalandjait, a nők iránti állhatatlanságát és ledérségét vádlott nőnek tudtára nem adta; mert hogy ezeket vádlott nejenek azon szerencsétlen két éjjelen el ne beszélte volna, hinni lehetetlen.

Képzeliük már most a szerencsétlen megcsalott nőnek állapotát, ki megcsalta férjét, de ő is megcsalva érezhette magát szerelmesétől, kinek feláldozta lelki nyugalmat, eddigi boldogságát, kinek hatalmában volt becsülete, méltán félhetvén attól, hogy valamint az elég könnyelmű, sőt gonosz volt más nőket megbecsteleníteni, úgy az ő becsületét sem fogja kimélni, és kiteendi őt az emberek gyalázatának, rágalmazásának. Megsértve érezhette vádlott nő női hűségét is, ki bizonyára magát a mérnök egyetlen választottjának tartotta, kinek szerelmében azonban mások is, és pedig nem sok válogatás mellett részesültek, és így ő személyének lealacsonyítását is érezhette.

Mindannyi okok a mérnök elleni gyűlöletre, nemcsak,

hanem azon gondolat ébresztésére is, hogy legjobb mód leend becsületének megmentésére a mérnöknek kivégzése, mi által megóvhatja becsületét, elnémitván örökre azt, ki egyedüli tudója bűnös cselekedetének, és kielégítheti egyszersmind felzavart boszuvágyát. Ez indulatoskodás főpontra fokoztatható az által, hogy a végzeteljes nap reggelén vádlott nő a mérnököt férjének távollétében kétszer hivatván magához a végett, hogy azzal a végső szabadulási módokról értekezzenek, az meg nem jelent, mi által megszünnie kellett a nőnél minden reménynek a mérnök hívségéhez, szeretetéhez, és mi által a szerencsétlen nő még inkább megerősített azon gondolatban, hogy az ellenkező indulatok szerencsétlen tömkelegéből szabadulnia nincsen más mód, mint a gonosz csábitónak kivégzése.

A vádlottak vallomása szerint az emberi természetnek figyelembevétele mellett előadottak folytán lélektanilag indokolva tűnik elő vádlottaknak cselekedete. Vádlott különösen házi boldogsága megsemmisítőjének érdemlett megfenyítése és saját életének biztosítása végett; vádlott nő pedig saját becsületének megboszulása és a további gyalázástól megóvása végett magukat jogosultaknak érezhették a mérnöknek, ki közöttük eddig is annyi rosszat okozott, és kinek életben maradása vádlottakat folytonos veszélylyel fenyegette, kivégzésére. S valamint általános szabály az, hogy mi sem történik elegendő ok nélkül, a jelen esetben is meg kell lélektanilag engednünk, hogy vádlottaknak, tekintve a rájuk ható mozzanatokot, s ama viszonyt, melyben egymás és a mérnök irányában voltak, elegendő ok látszik a magában szörnyű tettet végrehajtani.

Vizsgáljuk azonban, vajjon vádlottak a jogbírálat előtt menthetők és bünteleneznek nyilváníthatók-e?

Itt mindenekelőtt megjegyzendő, hogy a jogbírálat előtt csak oly mozzanatok vétethetnek figyelembe, melyek külsőleg is tapasztalhatók és ennél fogva bebizonyíthatók; mindazt, mi a lélekben magában meggyen végbe, külsőleg nem észlelhető, s ez okból a jogbírálat előtt be nem bizonyítható, a jogbírálat előtt figyelembe és jogítélet alapjául venni nem lehet, nem szabad, ha csak a jogbírálatot számtalan csalatásoknak kitenni nem akarjuk. A lélekre közvetlen vagy közvetve ható okok, mint az ember szeméi előtt elrejtettek, csak a lelkiismeret, a mindenható bírálata eleibe tartozhatnak; és megtörténhetik, hogy valaki a belső bírálattal, saját lelkiismeretével, meggyőződése szerint menthető, de azért mégis a jog, vagyis külső bírálattal szigorát elszenvedni kénytelen. Például: ki hamis elvekből indulva, más vallás- vagy nemzetbelit megölni, vagy azért, hogy a szegényeknek adhasson, a gazdagokat meglopni, megrabolni szabadnak, sőt erényesnek véli.

A jelen gyilkolási esetről is tehát, midőn annak megbírálását a külső vagyis jogbírálat előtt megkíséreljük, nem elegendő azokra figyelmeztetni, mik a vádlottaknak lelkiületére hatottak, s őket végre is a gyilkosság elkövetésére bírták; hanem különösen tekinteni kell azon mozzanatokra, melyek külsőleg mutatkoztak, ennél fogva másoktól érkeik által felfoghatók, s e szerint bebizonyíthatók is voltak; melyek, ha olyanoknak mutatkoznak, hogy azok az öntudatnak és az önkényi, minden külérőszak nélküli elhatározásnak helyt adnak, akkor a vádlottak által végbevitt gyilkosságot a jogbírálat előtt nekik bűnül betudni és ennél fogva őket büntetni is lehet.

Már a kérdésben forgó tettek ismert körülményeiből tudjuk, hogy vádlottak a gyilkosság elkövetésére külérőszak által kényszerítve nem voltak, sőt inkább a gyilkosságnak akadályozására célzó külérőszakot nagyobb erőszak alkalmazása által eltávolították: tehát a kérdéses gyilkosságnak elkövetésére oly elhatározott akaratot nyilvánítottak, hogy annak jelenlétéről semmi kétség sem támadhat; kivált ha vádlott részéről még figyelembe vesszük azt, hogy kétszer, és pedig másodszor akkor, midőn a mérnök az első lövés következtében már a földre rogyott, lőtt; vádlott nő részéről pedig azt, hogy a lövések megtörténte után a mérnök szobájába rohant, annak meggyilkolásáról magának meggyőződő lést szerzendő.

De vajjon vádlottak öntudattal cselekedtek-e? a második és fontosabb kérdés, mert ha annak igazolásával, hogy ők öntudattal cselekedtek, nem volnának adatok, akkor kétségbe vonhatnók önkényi elhatározásukat is, s így megszünnék vádlottak irányában a betudás és büntetés lehetősége is. Ha azonban tekintetbe vesszük vádlottaknak, mind a tettet megelőzőt, mind pedig az azt kísérő és követő nyilatkozatait és cselekedeteit, meg kell győződnünk arról, hogy vádlottak a kérdéses gyilkosságnál teljes, azaz: oly öntudattal bírtak, miszerint az általuk elkövetett gyilkosság nekik bűnül a jogbírálat előtt beszámítható.

Tagadhatatlan ugyan, hogy vádlottak nagy lelki háborúban lehettek a gyilkosság elkövetése előtt és közben; mert azt csakugyan feltenni nem lehet, hogy oly feddhetlen életű egyének, mint a vádlottak addig voltak, teljes lelki nyugalommal, és mint mondani szokás: hidegvérrel öljk meg embertársukat, nemcsak, hanem egy velök közelebb baráti és szerelmi viszonyban levő egyént. De ha figyelembe vesszük azt, hogy vádlott nő még sept. 14-én reggel (a gyilkossági napon) a mérnököt két izben, másodszor levél által magához hívatta; hogy vádlott haza jöven, megmosdott, és aztán vádlottak hazulról a mérnök lakásához indulván, oly nyugodtaknak látszottak, miszerint a házi cselédek azt vélték, hogy ők szokás szerint együtt vadászni mennek; hogy a mérnök lakásához menetelük közben Andrejezo Györggyel találkozáván, vádlott ezzel úgy mint mindig szokott, eszesen beszélt, és e tanú a vádlott elmeháborodásának semmi nyomát sem tapasztalta; hogy a mérnök lakása előtti viseletük arra mutat, miszerint a gyilkosságnak, mint általuk kitűzött célznak végrehajtására igen czélszerűleg és kiszámítottan működtek, mire nézve csak azt szükség megjegyezni különösen, hogy vádlott nő a bírót mindaddig erőszakkal letartóztatta és fojtogatta, míg vádlott a puska mindkét töltését kilötte, és hogy e közben vádlott nő vádlottat a gyilkosság elkövetésére buzdította; vádlott pedig a bírótól megszabadulván, rögtön a pitvarba futott gonosz szándékát teljesítendő; hogy vádlottak a tett elkövetése után nyugodtan haza mentek, reggeliztek; vádlott nő megfésülködött, újra öltözködött, és a történt szerencsétlenség miatt jajgató cselédet csillapította; ugyanaz Labancz András tanúnak mondá: hogy férje már meglötte a mérnököt, és hogy ezt többé változtatni nem lehet; ugyancsak vádlott nő Ulicson a lelkészénél előtt, azon megjegyzésre, miszerint hogy ő fogta a bíró nyakát és azt fojtogatta, mondá: hogy ő azt úgy akarta; ha vádlott részéről végre figyelembe vesszük, hogy a gyilkosság elkövetése után befogatott és a kocsit maguk után jönni rendelte, hol bánó tudatában vádlott nővel együtt meggyónni akart, nemcsak, hanem a homonnai szolgabírósnál magát mint a mérnök gyilkosát levél által feljelentette, és az ulicsi lelkészének elmondá: hogy ő a mérnököt azért, mert nejét szerette, agyonlötte; — nem kétkelhetni, miszerint vádlottak tudták, hogy mit cselekesznek; de az ez iránt kihallgatott tanúk is egyhangulag vallják, hogy vádlottak okosan beszéltek, elmeháborodást, tébolyodottságot azokon nem észleltek.

A vizsgáló bíróság előtt tett vallományaikban vádlottak azt állítják ugyan, hogy ők a gyilkosságot öntudatlan állapotban követték el, mely vallományaik azonban ellenkeznek az elkövetett büntett körülményeivel úgy, mint a cselekvény után közvetlenül tett nyilatkozataikkal és akkori viseletökkel. Hogy azonban az emberileg lehetséges bizonyosság előállításának, czélszerűnek találtatott az orvosoknak mint szakértőknek e részbeni meghallgatása; kik véleményükben úgy nyilatkoztak, miszerint azt, hogy a gyilkosságot megelőzőt körülmények vádlottaknál öntudatlan állapotot előidézhettek-e? apodictikus positivitással sem állítolag, sem tagadólag nem állíthatni.

Vádlottakra nézve különösen, kin 1860-ki december 3-án semmi testi vagy lelki kóros állapot észre nem vehető, és egészséges testű és józan elméjűnek tekintendő volt, — megjegyzik az orvosok, miszerint az ideges alkotású, képzelődésre nagyon hajlandó, alhasi vérpangásban, szorulásban szenvedő aranyeres ember, mely utóbbi bajok a tapasztalás szerint a tavaszi és őszi aequinoctialis időszak közeleltével mindig nagyobbodnak; mindezen kóros állapotoknak következménye a vének agyvelő felé torlódása; minél fogva vádlott azon ingerlő felfedezéseknél fogva, melyek a gyilkosságot megelőzőt két éjen át történtek, volt-e akaratának teljes, észvezette birtokában, a szakértő orvosok véleménye szerint, ki merné azt határozottan állítani? Az orvosoknak vég véleményük oda hajlott, miszerint vádlott-nál a gyilkosság elkövetésekor átmenő örültségi rohamot (mania transitoria) orvosilag feltenni igen, de bebizonyítani nem lehet. E vélemény támogatásul említik még az orvosok azt is, hogy több évvel ezelőtt vádlott (mi okból, mondva nincsen) ideges rohamtól, görcsöktől meglepetett, és ekkor mintegy 2 óra hosszat öntudatlan állapotban volt, melyből csak orvosi segély által sikerült őt eszméltre hozni.

Vádlott nőre nézve a szakértőként nyilatkozó orvosok megjegyzik, miszerint azt, hogy annak lelkiületére a gyilkosságot megelőző időben történtek, izgatólág és részint leverőleg ne hatottak volna, tagadni nem lehet; egyébként vádlott nőt vérmes, epés, ideges alkotásúnak, egészséges testű, ép és józan elméjűnek mondják. Az illető helyhatósági

bizonyítvány szerint vádlott jó, csendes viseletűnek mondatik, ki szeszes italt nem ivott, s így ittas soha sem volt, ki egyébkint igen heves természetű, minden csekélységért igen megharagszik, kinek ez okból mindig ki kellett térni; vádlott nő a helység bizonyítványa szerint jó viseletűnek jellemeztetik, ki férjét nem igyekezett lecsillapítani, hanem azzal együtt haragudott; egyébkint mindketten becsültettek.

Az eddigi vizsgálódásnak *végeredményeül* a következőket állithatni: a vádlottak által elkövetett gyilkosság lélektanilag elegendőképp indokolva lenni látszik; ez indokok azonban egyedül vádlottak önvallomásaikon alapulnak, és mily hatást gyakoroltak azok a belső elhatározásra, bizonyossággal állítani nem lehet, minthogy a más embernek belálatáról, lelki szervezetről és ennek működéséről ítélet csak vélelmeken, feltevéseken alapszik, és minden kétséget ki nem rekeszt; a külsőleg észlelhetők szerint azonban bizonyos, hogy vádlottak külső ellenállhatlan erőszak nélkül és öntudatosan cselekedtek, minélfogva a jogbírálat előtt bűnösöknek tekintendők és büntethetők.

(Vége következik.)

CSATSKÓ IMRE.

K ü l ö n f é l é k .

(Értesítés.) A buda-pesti ügyvédi egylet f. é. márczius 7-kén (vasarnap) d. u. óraker sajtó helyiségeiben a birói szervezeti alapelvek tárgyában folytatólagos közgyűlést tart. — Pesten, márczius 2-án 1869.

Elnöki megbizásból: *Dr. Siegmund Vilmos,*
h. közgy. jegyző.

(A buda-pesti ügyvédegylet) rendes közgyűlésének február hó 2, 7, 14, 21 és 28-án tartott üléseiben *Pósfay* Károly urnak „birói szervezeti javaslata“ tárgyában a rendes ülés által hozott elvi megállapodatok vétettek tárgyalás alá, és az 1-ső elv, mely szerint csak *jogvédezt* 3 évig gyakorlott és különösen a honi jogtudományból elméleti és gyakorlati vizsgát tett egyének alkalmaztathassanak birói tisztségre, — vita nélkül elfogadtatott. A 2-ik elv a) pontja azonban, mely mind az első, mind a felsőbb birói hivatalokat kormányi kinevezés útján betöltendőnek javasolja, igen élénk és hosszas 3 ülésnapon át tartó vitára adott alkalmat, a kormányi kinevezést ugyanis némelyek még idő előttinek tarták, mások feltétlen ellene voltak és a választás elvét kívánták továbbra is fentartani, a választás elve mellett szinte különböző vélemények nyilvánultak, némelyek időnként visszatérő választást, mások életfogytiglan tartót indítványozták. A kinevezés melletti indítvány ellen küzdök minden erejüket megfeszíték, és hogy a választási elvet elfogadhatónak tüntessék fel, készek voltak oly concessiókat is adni, melyek csak a kinevezési elv mellett lehetnek üdvös eredményűek, de a választási elvnek csaknem teljes negatíói. Az ellenzék bajnokainak e különböző nézete által meggyőződheték a választás elvének hiányossága és tarthatlanságáról, mely ha általánosságban elfogadtatik is, a részletezésben felmerülendett ellenmondások folytán okvetlen elvettetett volna. Ezt érezhették önmaguk is, és ennek kell tulajdonitanunk, hogy a vita végével annyi mindent elfogadtak a választás feltételeül a kinevezés melletti feltételekből, hogy a választási elv, csakis „névben“ látszatot fentartottnak. Végül névszerinti szavazás útján a „kinevezés elve“ mindegyik 12 szavazat ellenében *elfogadtatott*. — Ennek alapján azután a folytatólagos ülésen egyhangulag elfogadtatott a b) pont is mely szerint a birák *életfogytiglan és anyagi gondoktól felmentő fizetéssel neveztesse ki, az előléptetésre* azon módosítás állapittatván meg, hogy az a képesség és érdem figyelembe vétele mellett, *rendszerint a szolgálati idő szerint történjék*. Szintugy minden vita nélkül elfogadtatott a c) pont, mely szerint a kinevezett biró, birói ítélet folytáni elbocsátást kivéve, *elmozdíthatlan és áthelyezhetlen*. Az ezen rendelkezés folytán szükségglendő „átmeneti intézkedés“ tekintetében *Pósfay* és *Dr. Brode* urak a közgyűlés előtt ismét felhozzák a rendes ülés által elvetett indítványukat, melynek folytán a közgyűlés szótöbbséggel el is határozta, hogy „a kinevezés életbe léptével a birói állomások egyelőre és rövid időre csak ideiglenesen töltsék be.“ A birák kinevezésére *Netkovics* Döme ur indítványt adott be, mely szerint Magyar- és Erdélyországra külön-külön egy „birójelölési hatóság“ lenne felállítandó, és a kormányi kinevezés csak ezen hatóság 3 jelöltjei közül tör-

ténhetnek. E hatóság gyakorolná egyszersmind a „fegyelmi felsőbb birói hatalmat“ azon „a birói felelősség“ tekintetében vétségekben, melyekre nézve *Netkovics* ur szinte kívánta, hogy törvényileg határozottan körülírassanak. Az indítvány első része elvettetett, azon része azonban, mely szerint „fegyelmi hatóság“ volna felállítandó, mint külön indítvány a negyedik szakosztályhoz utasított. — A javaslat 3-ik elve, mely szerint a *törvénykezés a közigazgatástól elkülönítessék*, egyhangulag elfogadtatott. Ezután a 4-ik elv előtt *Környey* indítványára az 5-ik elv a) pontja vétetett tárgyalás alá és oda módosított, hogy első bíróságul a társas bíróságok mellett *egy-egy bíróságok* is szerveztessenek. A 4-ik pontban említett *békebirói* intézmény szinte elfogadtatott, azon *Dr. Környey* ur külön indítványával ellenkező módosítással, hogy a békebirák hivatása *csupán* egyzetetés legyen, és hogy választassanak ugyan, de fizetést ne huzzanak, szükségkép szakképességgel bírnok *ne* kelljen és birói hatáskörrel *ne* bírijanak. — A javaslat tekintetében a közgyűlési tanácskozások még folytatattak.

* (*Páris népesedési mozgalmi.*) Párisban épen most jelent meg „*Étude de statistique anthropologique*“ czimen egy munka, mely a világ fővárosának népesedési mozgalmairól néhány érdekes felvilágosító adatot hoz. A népesedés aránya ezen adatok kimutatása szerint Párisban kilencszer nagyobb, mint Franciaország egyéb vidékein. De nem a születések okozzák e túlnépesedést, hanem a bevándorlások, melyek a kivándorlásokat tetemesen felülmulják. Páris ujonnan szülötteinek harmadrészt vidékre küldi, és azoknak harmadát sem látja többé! De kárptólásul 10—15 éves fiúk és 15—20 éves leányok a provinciákból a szomszéd országokból oly nagy számban özönlenek Párisba, hogy ez által a főváros lakosságának, bizvást mondhatni, kétharmada vidékiekből és bevándorlottakból áll. Az ujonnan születettek hiánya egyrésztől, míg másrésztől ifju egyének és felnöttek bevándorlása a lakosságnak azon jelleget nyújtják, hogy Párisban aránylag sokkal kevesebb gyermek létezik, mint bárhol Franciaországban, míg a felnöttek száma aránytalanul túlnyomó. A férfiak száma jóval felülmulja a nőké. A Saine departementban — Párisban és környékén — aránylag ötször kevesebb a születések száma, mint a többi departementokban s a született gyermekek negyed része törvénytelen, kikből kétfelannyi hal meg, mint a törvényesekből. A meghalt gyermekek száma fölülmulja a szülöttek harmadát. A született párisiak utódjainak száma minden új nemzedéknél két-ötöd részszel fogy. Így fizeti meg Páris elfajzott erkölcsrontó életét.

* (*Az angol írói joghoz.*) A londoni főtörvényszék legközelebb azon fontos ítéleti elvet mondá ki, hogy az Egyesült-Államokból való írók oltalmazva vannak munkáik utányomatásától Angliában, ha azok kinyomatására a határon túl brit területre mennek, és itt, vagy magában Angolhonban nyomatják ki munkáikat. Holmes bostoni tanár, ki az Atlantic Monthlyban megjelent beszélyt „The Guardian Angel“ Londonban Sampson Lownál adta ki, angol szerzői jogok megnyerése végett *Canadába* rándult, és ezáltal elérte azt, hogy e beszélynek *Lock Tyler* által készített lenyomata a főtörvényszék által megsemmisítetteti rendeltetett.

* (*A birtokjogról.*) *Hardy de Beaulieu* a lüttichi egyetemen a nemzetgazdász tanára egy érdekes francia munkát irt e czimen *La propriété et sa rente* (Leipzig Th. Sazonoff 1868.) E munka a birtokról felmerült labirintszerű irodalom termékei között helyes utmutatóul szolgálhat. Azon jogász felfogás ellen, mely a római jog szempontjait követve, a birtokban a dolog feletti uralmat látja, és ezen uralom szabadságát az időnkénti törvények szerint akarja korlátozni, a szerző a nemzetgazdász állásponjtából kiindulva a birtokban a munka eredményét veszi szemügyre ugy az anyagi, mint a szellemi munkáét. Azért a birtok különböző nemeinek és alakzatainak lényét vizsgálja. Külön-külön fejezetben szól a földbirtokról, a bányabirtokról, a vízbirtokról, a felfedezési, tudományos művészeti, szerzői jogokról stb. — Leírása népszerű modoru és a való élethez vonzó, felfogása gyakorlati irányu — azért közfigyelemre méltó.

TARTALOM: Az eperjesi kir. váltótörvényszék ügykimutatása 1868-ik évről. Közli Kéler József. — Az örökbe fogadás (adoptio) az európai jogrendszerekben. Fleischner Samutól. — Pénzügyi törvényszék. III. — A bűnhalmazat s annak büntetése. Dr. Földy Jánostól. — Jogirodalom. S. Gy.-tól. — Gyilkossági eset. (Folyt.) Csatskó Imretől. — Különfélek. — Melléklet: egy fél iv curiai ítéletek.

Felelős szerkesztő: Dr. DÁRDAY SÁNDOR.